

OBRANA VÍRY.

Časopis věnovaný zájmům katolickým

s přílohou: „Kalendář pro mrtvé a živé duše“ vždy 20. dne každého měsíce.

Vychází 5. a 20. každého měsíce. — Předplatné pro Prahu: celoročně 1 zl. 75 kr. čtvrtletně 45 kr. Poštou pro Prahu i venkov celoročně 2 zl., čtvrtletně 50 kr. jednotlivá čísla po 8 kr. — Kdo předplatí na 5 výtisků, obdrží šestý nadavkem 5 výtisků prodává se v administraci za 30 kr., 20 za 1 zl., 100 za 4 zl. S přílohou „Kalendáře“ připlácí se ročně 1 zl. — Administrace v Cyr.-Met. knihtiskárně v Ostrovni ulici, redakce na Vyšehradě č. 69.

Dnes jako před 1850 lety.

Je tomu asi 1850 let, co širokou vydlážděnou silnicí k jižní bráně světového města Říma bral se poutník *). Byl to muž zdravé sice ale již obstarlé postavy. Podle oděvu a tváře znáti na něm, že přichází odkudsi z jižnějších ještě krajin. Zavazadel s sebou nenese žádných. Oděv na něm ošumělý, chudičký. Potkává cestou mnoho lidí, kteříž z metropoly nesmírné říše římské vycházejí, aneb vyjíždějí buď z divadla, z trhu, návštěvy a pod. Poutníka našeho nikdo si nevšímá a všimne-li přece, zamračí se na něho a zamumlá něco, což vyznívá pohrdavě: ž i d. Ano je to žid, avšak ve tvářích jeho nespátřuješ tu jistou poníženou, podlízavou vychytralosť, naopak z očí září mu jakýsi svatý oheň, jenž mile dojíhá.

Tento milý dojem stal se i příčinou, že jakýsi vznešenější Říman, bera se tudy procházkou, přichozího oslovil:

— Vidím, příteli, že jsi zde cizincem? —

— Pokoj budiž tobě — odpovídá prostě cizinec, — přicházím ponejprv do vašeho města. —

— Podle chudého oděvu, upracovaných, mozolovitých rukou, a podle chatrné obuvi — trepek ze dřeva, řeménky k nohám přivázaných — poznávám, že jsi chudás a že jdeš do Říma po nějaké práci? Smím snad tázati se tě na jméno a zem odkud přicházíš? —

— Jmenuji se Petr a přicházím ze země židovské. —

— Aj tož bude tě naše krásné město velmi těšiti. Slyšel a četl jsem sice ledacos hezkého o vašem Jeruzalémě i o chrámě, avšak lid tam je velmi zlý, vzpurný, potměšilý, hrdý, úskočný. —

— Řekni přáteli raději zaslepený. —

— Nuže pohleď nyní na náš krásný Řím, jenž na sedmi pahorcích velebně se rozkládá. Vidíš, tamhle náš Kapitol a na něm sochu světovládného Joviše? A kol kolem to množství chrámů a paláců z nejčistšího mramoru? Ohleďni se a oko tvé utkví na nejrozkosnějších letohrádkách s přepychem přímo báječným zbudovaných. Ve městě pak samém uztříš celé lesy soch nejkrásnějších, jež naši vojevůdcové ze všeho světa sem snesli. A až do Říma vejdeš, neopomeň navštívit naše obromné divadlo, do něhož se vejde 80.000

*) Viz Hettinger Apologie des Christenthums díl I. od. 2. strana 397.

diváků, kromě množství jiných menších divadel. Den co den zřítí lze v Římě nejkrásnější věci. Nejzajímavější jsou ovšem zápasy našich gladiatorů — otroků — se lvy a tygry. O kterak se tu zrak i sluch diváka opojuje na lidské krvi, na tom děsném řevu dravých šelem a na chropotném stonů umírajících odsouzenců! Dnes ještě zřítí můžeš nejlepšího jezdce o závod ze Smyrny. Aneb libo-li jíti do divadla, v němž obecnost pochvalu tleská nepřekonatelnému mimikovi-herci? Aneb snad — zdá se mi, že jsi již na to příliš stár a též moudrý — chtěl bys ztápěti se zde v rozkoších? Všeho co srdce jen, aneb vašeň si usmyslí, všeho ti zde poskytne náš věčný Řím. Vidíš to množství lidí, jež i z venkova do divadel se hrne, — zde ty krásné, zlatem a stříbrem kované povozy a v nich nejkrásnější dámy — nuže vyber si zábavu! — —

— Účelem mé cesty do Říma — odpovídá cizinec vážně — jest obrátiti Řím, odvrátiti jej ode všech ohavností a přivésti jej k poznání pravdy. Chci vaše falešné boby svrhnutí a pravého Boha vám hlásati. —

— Ty? — táže se hrdý Říman, — věru něco dosud neslýchaného! Dovol přece ještě jednou otázati se, z jakého vyšel jsi národa, a vůbec jakými prostředky míníš to provésti? —

— Pocházím z národa, jímž vy Římané pohrdáte a jež vy z Říma vyháníte, krajani moji smí toliko v dírách za řekou Tiberou zůstávati — já jsem žid. —

— Ale snad přece zrodil jsi se ze vznešeného rodu? —

— Nikoliv. Až do nedávna byl jsem chudým rybářem. „Zlata a stříbra“ nemám. —

— Dobře, avšak od té doby co jsi se řemesla vzdal, obíral jsi se vědami, studoval jsi snad filosofii v Athénách, aneb byl jsi žákem našich proslulých řečníků? —

— Z toho nevím ani dost málo. —

— Anebo míníš zvěstovati nového boha, jenž hotov je nám dáti ještě více požitkův a zábav — panes et circences! —

— Budu vám hlásati Boha, jenž mezi dvěma lotry na kříži umřel. Vy pak musíte sřici se všech neslušných zábav, svých krvavých divadel, svých záletnic, slovem všech nepravostí. Já tuto prohlašuju válku všem neřestem, jímž vy jste tolik chrámů nastavěli. —

— A takové učení míníš zde hlásati? —

— Nejen zde, nýbrž po celém světě? —

— A na jak dlouho? —

— Až do skonání světa. —

— Snad tedy stojí ti po boku mocní tohoto světa s nesčíslnými vojsky, abys hrdý náš Řím pokořil a chrámy a paláce naše pobořil. Snad náš nesmrtelný, náš božský císař je tvým přítelem? —

— Všecko na opak. Meč jsem kdysi nosíval, avšak zahodil jsem jej na dobro. Mne z lidí nechrání nikdo. Budu bohatým kázati, aby bohatstvím pohrdali a chudíně rozdávali. Mudrcům budu hlásati, aby učenost svoji pokořili pode jho Boha mého, jenž co nemluvně narodil se v chlévě. Císaři pak povím, aby se sebe svlekl roucho kněze nejvyššího, jež mu nepatří. —

— Tu ale můžeš snadno předvídati, že celý náš Řím a celý svět se proti tobě postaví? — Co si potom počneš? —

— Pak umru. —

— Dovol, cizince, abych ti přímo pověděl pravdu: ty jsi učiněný blázen! —

* * *

Ačkoliv rozmluva tato sv. Petra při jeho prvním vkročení do Říma se vznešeným Římanem neudála se v těchto slovích, avšak podobně asi psali římská a řečtá učenci proti křesťanství, proti náboženství, jehož zakladatel narodil se v chlévě mezi němou tvář a byl ukřižován mezi dvěma lotry,

o náboženství pravíme, jehož zvěstovateli po všem světě bylo několik chudých, neumělých rybářův, náboženství, jež první začalo odporovati všemu, co smyslům člověka lahodí. Všecky víry, co jich kdy před Kristem na světě bylo, lahodily více méně pýše, žádosti očí a žádosti těla. Proti této trojici v člověku vystoupilo ponejprv náboženství Boha, jenž narodil se v chlévě a umřel na kříži! a to před 1885.

Celý svět proti němu stál, všeliká moudrost lidská všecken státnický důmysl tehdy pravil: toť čiré bláznovství. A dnes?

Církev katolická čítá již na tři sta millionů vyznavačů, a připočteme-li k této ostatní křesťany z říší nekatolických, čítá zakladatel, jenž narodil se ve chlévě a umřel na kříži, přes 500 millionů vyznavačů.

To je, jak se říká, f a k t u m, světodějuá událost, kterouž popírati bylo by tolik, jako upírati slunce.

Nuže, kterak lze událost takou vysvětliti?

O události této velmi často přemítal a rozjímal veliký, světodějný muž Napoleon I., když v zajetí na dalekém skalném ostrově dlel.

— Věřte mi, — pravil muž tento, — vyznám se v lidech a já pravím vám, Kristus byl více, nežli pouhým člověkem.

I Napoleon I., před nímž kdysi Evropa se kořila, dospěl k tomu úsudku: buďto bylo to, čemu Kristus Ježíš učil, učením Boha, aneb učením blázna. A že to učením blázna nebylo, tomu naprosto odporují dvoutisícileté dějiny křesťanství, a dějiny všech křesťanských říší a národů, musilo tudíž učení to vyjíti z Boha,

A k tomuto posudku musí dospěti každý rozumný člověk.

Stejně asi, jako před 1850 lety sv. Petr ponejprv šel do Říma, jdou i dnes ještě misionáři katolické Církve ku př. do Číny. Jdou tam do hlavních měst, beze všeho, bez vojska, bez bohatství, bez přátel, jdou tam zvěstovat nové, dosud neslýchané učení, jež přičí se Číňanů pýše, žádosti očí, a těla, přičí se jejich bohům, jejich dějinám, i jejich státnímu zřízení.

— Co tu chcete? — mohl by se jich tázati vzdělanější Číňan a v skutku již nejednou se tázal. — My vás vrážeti budeme na koly, budeme vás stejně přibijeti na kříže, jako židé přibili i vašeho Krista. Co si pak zde počnete? —

— Umřeme, — umřeme, ale krev naše bude semenem křesťanů, jako v Římě a v celé Evropě.

— Vizte — volali římští caesarové při popravách křesťanů, — kterak vespolek se milují! Císařský odpadlík Julian zvolal na své pohanské kněze: vezměte si za příklad kněze křesťanské! Pohanský filosof Lucian napsal: Je až zázračné, kterak tito lidé — křesťané, — v neštěstí si pomahají. A jiný pravil: Valná většina z nich neumějí filosofovati, ale žijou jako filosofové! My jsme svědky jejich opovrhování smrtí a jejich cudnosti. Mnozí z nich po všecken věk zachovávají panenství.

„Jaké to ženy mají křesťané! — zvolal udiven filosof a řečník Libanius.

Svět římský a řecký — ačkoliv před 2000 lety nejvzdělanější, byl v mravech nejhorší.

Po příchodu Krista ve chlévě narozeného a mezi lotry ukřižovaného byl učením několika židovských rybářů na skrz přetvořen.

Již r. 69. po Kristově narození sřítíl se chrám Jovišův s římského Kapitolu a v r. 70. sbořen byl chrám jeruzalémský, dvě to největší svatyně před Kristem národům jako na znamení, že nastal svět nový, křesťanský.

V této události spatřují praví veleduchové, jakým při všech chybách i Napoleon I. byl, dílo Boha.

První pohan setník při smrti Krista na kříži mezi lotry dílo to uznal za dílo boží — a po něm millionové pohanů vidouce zázračné rozšiřování Církve boží, bezděčně zvolali a do dneška volají: Jistě byl tento Syn Boží! —

Nuže, milý křesťane, v dnech právě nasledujících opět slaviti budeš památku Toho, jenž narodil se mezi němou tvář v chlévě a umřel na kříži mezi lotry. I dnes smějou se mnozí jako onen hrdý Říman těm lidem, kteří hlásají učení Kristovo.

Svět zpohanštělý, svět na mnoze požidovštěný pohrdá opět učením Toho, jenž před 1800 lety přetvořil svět. Mnohým jinak dobromyslným, ale nevědomým a neuvědomělým zdá se, jakoby již s Církví katolickou blížilo se to ku koncům osudným a jakoby svět nyní v krvavé potopě revoluce sociální měl zajíti. Věř, že se to nestane, nýbrž že učení židovských rybářů opět spasí svět od záhuby, jako spasilo svět římský. Přijdou ovšem doby strastné, doby krvavé, avšak Církev Kristova konečně vítězně zapěje: Narodil se Kristus Pán, veselme se! narodil nejen v Betlemě chlévě, ale i v srdcích lidských, oč ovšem my s důvěrou v Boha nezlomnou prositi a slovem i skutkem přičiňovati se budeme.

Podkrovní světnička v Norimberce. (Ku štědrému večeru.)

Bylo to roku 1219. v Norimberce. V nepatrném domku, blízko katedrally v malé podkrovní světničce bydlela chudá žena, jmenem Eleonora, se svým synáčkem Ludvíkem. Eleonora byla na lůžko upoutána. Churavíc po sedm let, zdálo se, jakoby již měla se na onen svět ubírat. Útrapami všeho druhu zbledly její líce, a jsouc dvacet šest let stará, neztratila dosud svoji krásu. U jejího lůžka bděl Ludvík, hezký, hnědovlasý hošík, ve dne v noci. Ačkoliv sám bídou a hladem chřadl, zapomínal sám na sebe, aby své matce ulevil. Zahrnoval ji veškerou péčí, kterou si jen dětinská, něžná láska vymysleti může. Byl také jedinou radostí své matky; neb tito ubožáci, opuštění ve své bídě, postrádali toho nejpotřebnějšího; neměli ni chleba, ni dříví, ani obleku ani řádného lůžka.

Byl štědrý večer. O jedenácté hodině večer rozvučely se všechny zvony, aby hlásaly světu radostný okamžik Narození Páně. Při tomto radostném hlaholu zvonů pravil Ludvík smutně a polohlasitě:

„Matinko, spíš?“

„Ne, mé dítě, trpím.“

Po malé chvíli, tázal se Ludvík opět.

„Matinko spíš?“

„Ne, miláčku, modlím se.“

„Hleď usnouti, matinko, posilněš se.“

„Raději se za tebe modlím, Ludvíku. Před sedmi roky, v tu samou hodinu, pocítila jsem první radost, neb nyní v tu chvíli jest tomu zrovna sedm let, co jsi se, Ludvíku, narodil. Ach jaké útrapy od té chvíle, a dnes větší ještě než jindy.“

„Zmužilost, matinko, zmužilost, a důvěřuj.“

Eleonora plakala. Objala svého synáčka, přitiskla jej na svá nádra, a pokračovala. „Každoročně jsem ti, Ludvíku, mohla nějaký štědrovečerní dáreček připravit, dát ti Ježíška. Letos, chudší než jindy, nemohu. Nemoc mne tak vysílila, že tě nemohu ani tak obejmouti, jak bych si přála.“

Ubohá matka plakala, až se zajkala.

„Matinko,“ pravil Ludvík, „prosím tě, upokoj se; děláš mi bolest; já se dám také do pláče.“

Eleonora po chvíli utichla. Ludvík se jí tázal po třetí:

„Matinko, spíš?“

Matka neodpověděla; usnula. Tu ubohé dítě vzalo svůj nejlepší oděv, obléklo se tiše, pokleklo u lože a zašeptalo:

„Můj Bože, matinka chtěla, aby mně Ježíšek něco nadělil. Vyslyš ji, a místo dárku pro mne, vrať jí radost a zdraví.“

Po této modlitbě, povstal Ludvík a odešel.

Bylo zima, hvězdy se leskly na nebi. Půda byla sněhem pokryta, jakoby se byla země schválně v bělostný šat oděla, aby slavnostně narozeného Spasitele uvítala. Ludvík spěchal rychle do katedrály, kde již služby Boží začaly.

Prodral se množstvím, až se dostal do postranní kaple. Poklekl a modlil se; jeho modlitba byla prostinká, vroucně dětská, nebesa pronikající. Opakoval ve velechrámu tutéž modlitbu, kterou se modlil u lůžka své matky.

„Můj Bože,“ opakoval opět a opět; „matička chtěla, aby mně Ježíšek něco nadělil, vyslyš ji, a místo dárku pro mne, vrať jí radost a zdraví.“ —

V okamžiku, kdy z hloubi duše tuto dojemnou modlitbičku, která Bohu jistě milá byla, opakoval, slyšel dlouhý a bolestný povzdech. Pozdvihl hlavu. V polosvětle spatřil o několik kroků dále muže, jehož celý zevnějšek značil urozenost a vznešenost. Tento muž seděl na kostelní sesli, ruce maje křížem, hlavu pozdvíženou, oči na oltář upřeny. Jeho obličej prozrazoval hluboký žal bolestné, skrývané utrpení. Chvillemi vzdychl si bolestně, a opět do svých myšlének upadl. Pohled na toho muže překvapil a dojal Ludvíka. Jako prosté přítulné děčko, plné něžnosti vstal, přiblížil se k neznámému, a pravil mu šeptem:

„Pane, ty trpíš? vzmuz se, Ježíšek tě potěší.“

Tato milá slova, sladký zvuk dětského hlasu, jeho čistý a nevinný pohled rozbouřily ještě více srdce neznámého. Jakousi mocnou rukou uchvácen sklesl na kolena, hojnými slzami bolu svému ulevoval.

Ludvík poklekl vedle něho a plakal s ním.

Ještě jiné osoby, stojící v pozadí kaple, byly svědkem tohoto vyjevu. Byl to stařec, mnich, šedovousý, s přímým, dojemným obličejem a jiskrným okem. Viděl a slyšel vše. Cítil se tak pohnuta, že mu oči zvlhly. Pomalu se blížil k Ludvíkovi a k neznámému. Dotknul se jeho ramě, tak že tento hlavu pozdvihl a zvolal překvapeně.

„Vy, Karle!“

„Ano, já, milostivý pane; já váš starý učitel, vévodo Heřmane.“

„Ach, jak velice jste mne zarmoutil, plakal jsem hořce nad vašimi chybami. Dnes ale zmizela má hořkost. Vy jste prolil slze lítosti. Povstaňte a následujte mne. Biskup, který mši svatou slouží, dá vám rozhřešení.“

Heřman povstal a následoval starého mnicha. Ale dříve ještě hledal a vzal za ruku Ludvíka, který se k němu přiblížil, jakoby se neměli více rozloučiti.

Vévoda Heřman byl bohatý, statečný, jindy věhlasný pán v Německu, vznešený svým rodem a rodinnými svazky, velkomyslný ve své náklonnosti, ale brozný ve svém hněvu. Ve své ctižadosti a pýše páchal mnohé násilí na bezbranných, olupoval kostely a kláštery o statky, a mnoho mnichů buď uvěznil neb usmrtil. Církev musela tehdy vedle práva a moci své potrestati vinníka. Vyslovila nad ním církevní klatbu, vyloučivši jej z Církve jakož i z obcování s věřícími. Následkem tohoto výroku vévoda Heřman nesměl ani do chrámu vstoupiti, ani účastniti se modliteb, neb sv. svátostí přijímati.

Z počátku přijal tento výrok dosti lhostejně; ale znenáhla stal se mu pramenem zmatku a zármutku. Přišel i okamžik, kdy jej tento výrok pronásledoval a tížil jako rozsudek smrti. V roce 1219, — tak vypravují dějiny z této doby dvacátého čtvrtého prosince přemožen tímto duševním stavem, a uposlechna hlasu Božího, který jej k sobě volal, používaje svaté vánoční noci, vstoupil vzdor svému vyobcování, do norimberského velechrámu, kde, vzdálen skrytě do postranní kaple vkročil. Zde se mu objevil Ludvík, pokorné děčko, jako anděl útěchy a pokoje. Zde se přiblížil k němu Karel, jeho vychovatel, aby jej k oltáři smíření uvedl.

Heřman, prodrav se množstvím, krácel se sklopenou hlavou, oči k zemi upřeně v nejhlubším zármutku. Po službách Božích, lid, který zatím hraběte poznal, očekával v napnutém tichu, co se asi bude dále díti. Biskup po mši sv. sestoupil se stupně oltáře, a obrátil se k vévodovi. Tento ležel takměř na kolenou. U přítomnosti biskupa a veškerého lidu vyznal se veřejně ze svého provinění, prosil za odpuštění a slavně se zavázal, že dle možnosti spáchané zločiny napravi. Biskup vztáhl naň ruce, a vyslovil rozhrěšení. A na počest šťastného smíření, které dovršilo radost Vánoční noci, zapěl lid píseň díků: *Te Deum*. Tímto způsobem bývali za starých časův trestáni a zase s Bohem smířováni pyšní velmožové, kteří nezřídka zákonům božským i světským tvrdošijný odpor kladli.

Zatím odebralo se kněžstvo do sakristie a lid se rozcházel. Heřman, stále Ludvíkem provázen, následoval sám duchovenstvo, kterémuž se i Karel, jeho bývalý učitel, připojil. Tento tisknul vévodu na svá hradra, když přikvapil jakýsi mladík, jenž žádal na rychlo kněze pro mladou paní, která prý je blízka smrti. Přesvědčen, že se zde jedná o jeho matinku, vykřikl Ludvík: „Ó má matinko!“ načež vévodovi z ruky se spustil a domů odběhl.

Biskup nebyl ještě pontifikální roucho odložil. Chtěl vánoční noc tím oslaviti, že sám chudé ženě poslední útěchu donésti chtěl. Vévoda Heřman, přeje si svého anděla strážce v postavě nevinného dítěte znovu spatřiti, prosil i obdržel dovození, biskupa následovati.

V malé chvíli došli k chudičkému příbytku Eleonory. Biskup vstoupil a Heřman zůstal před polootevřenými dveřmi státi.

Ludvík nalezal se v matčině náručí, která v okamžiku veliké slabosti o pomoc volala, ale při návratu svého syna znovu trochu síly a života nabyla. Když spatřila biskupa, zarděly se jí líce nad tak neočekávaným štěstím. Biskup poznal rychle, že stav Eleonory není beznadějný, a že není zapotřebí s ní o posledních povinnostech života mluvit. Biskup rozhlédl se po skrovné světničce, a poznal ihned hlavní příčinu nemoce, z á r m u t e k a b í d u.

Vyčetl brzy z jejího obličejce a poznal z řeči, že její postavení zasluhuje zvláštní pozornosti. Dotazoval se jí něžně, velmi šetrně na její minulost. Eleonora váhala odpovéděti, ale přemožena laskavostí biskupa, konečně povolila.

„Biskupská Milosti,“ pravila, „povím vám vše, tak jako před Bohem. V tomto stavu, strádáním všeho druhu, které po osm let zakouším, jsem v skutku nejbídnější a nejchudší ženou. Umírám se svým dítětem hladem, zimou a bolestí... Jsem ze vznešeného rodu. Svým sňatkem jsem se stala vévodkyní... Vévodkyní Heřmanovou... Kdyby německý císař byl mého manžela, otce tohoto dítěte, k nejpřísnější pokutě odsoudil, kdyby jej byl zbavil jeho statku, a vypověděl, byla bych jeho osud sdílela, byla bych vše s ním a pro něj trpěla. Má obětavost nebyla by se toho nejhoršího hrozila. Jedno ale jsem nemohla a nesměla sdíleti. On pro mnohé hříchy upadl v nejhorší trest: vyloučení z obcování věřících. Pro spásu mé a snad i jeho duše, pro spásu mého děcka, které jsem pod srdcem nosila, musela jsem se od něho odloučiti. Krátký čas po mé svatbě, v osmnácti letech, když se skvělá budoucnost přede mnou otvírala, odřekla jsem se všeho, cti, bohatství a rodiny. Prchla jsem ze zámku svého chotě, ukryla jsem svůj původ a své jméno. Svlékla jsem nádherná, hedbávná roucha, své šperky a brillanty. Přijmula jsem chudobu a bídu.“

Ludvík, slyše tajemství, které nikdy netušil, padl v obdivu před svou matkou. Biskup překvapen tímto odhalením, vzal Eleonoru za ruce s úctou, která světicí náleží, a pravil: „Od dnešního dne, velkodušná paní, nejste více chudou Eleonorou, nýbrž jste vévodkyní Heřmanovou, hodnější než kdy svého jména a jmění. Vévoda, váš choť, jest vám navrácen. Vaše utrpení a modlitby vašeho děcka vyprosily mu milost lítosti. Před chvílí na stupních oltáře, u přítomnosti veškerého lidu, poklekl v pokoře a vyznal se ze svých provinění a já jsem mu dal rozhrěšení. Bůh, jehož milosrdenství vniká na

cesty, které, bohužel lidé často nechápou, přivedl vévodu nejen k stupňům oltáře, ale i na práh tohoto útulku žalu, aby vše viděl a slyšel. Máte jej spatřiti. Vévodo Heřmane, vstupte.“

Vévoda Heřman přede dveřmi proléval horké slze. Vstoupil, a před ložem své choti vrhl se na kolena, aby ji za odpuštění prosil. Vévodkyně se pozdvihla, a tiskla jej k srdci. Vše bylo odpuštěno a na vždy zapomenuto, Ludvík se sepjatýma rukama opakoval:

„Můj Bože, matinka chtěla, aby mně Ježíšek něco nadělil, a já prosil, abys jí navrátil radost. Ty's mne vyslyšel, neb vrátil's jí chotě a mně otce. Děkuji Ti, Bože!“

A když se vévoda k Ludvíkovi přiblížil, aby jej vroucně obejmul, pravil mu tento prostě:

„Rekl jsem ti dobře, pane, že se máš vzmužiti a že tě Ježíšek potěší.“

Můžeme si lehko představit, jaké dojmavé výjevy se v těchto několika okamžicích vystřídaly.

Druhého dne, na Hod Boží, po noci ztrávené v slzách radosti a v modlitbách, poklekla Eleonora naposled v bídém příbytku, v kterém tak často trpěla a se modlila. Loučili se s ním v slzách radosti, neb zde si vydobyli božích milostí. Před domem očekával je čtyřsprežní skvostný povoz. Eleonora se v něm usadila prostě, ale s důstojností, která byla přirozena jejímu rodu a vychování. Za několik hodin dojela na zámek vévody. Všichni poddaní pozdravili její návrat s láskou a úctou.

Z francouzského upravila J. Kuffnerová.

Chůvy Ježíškovy.

(Vánoční legenda provençalská. A—s.)

Mezi rozkošnými legendami kraje provánského utěšeně láká mysl legenda o chůvách Ježíškových. Chůvami jsou čtyři roční časy, kteréž pořadem přicházejí nabízet služby své Božskému děťátku. Slyšme, co as každý Spasitelí slibuje:

Jaro: Zdrávo budiž, krásné dítko Boží! Jsem Jaro, jež květem osévám ploty i luka a vonným kobercem sady odívám i celá údolí. Přináším ti hrst rozličných kvítků, jež potěší svaté oko tvé a libou vůní tě osvěží. Srdce moje touží však, abys vyvolil mne za chůvu svou. O Ježíšku, drahý, krásný Ježíšku, o račiž učiniti ze mne chůvu svou!

Ježíšek: O nikoli! nikoli! Nechci tebe, bys mne kolébalo, nežádám si tvého objetí! Ty's příliš nádherné a libuješ si v malicherných ozdobách. Podržíš si však kvetoucí větevku trvou; hle, toť ratolesť trnová, jež kdysi ovine božské čelo mé.

Jdiž nyní, a jiného si vyvol pána, neboť nechci, abys zavíjelo mne v chatrné pleny mé.

Léto: Zdrávo budiž, krásné dítko Boží! Neznáš-li mne snad? Jáť Léto jsem, s tváří od slunce ztemnělou. Hle, přináším ti darem snůpek obilný, jenž jako ryzí zlato třpytí se v záři mého úsměvu. Srdce moje touží ale vroucně, abys mne přijal za chůvu svou! O krásný, dobrý Ježíšku, slyš prosby mé a učin mne chůvou svou!

Ježíšek: Nikoli, o nikoli. Nechci, bys ty mne kolébalo, ani bys tulilo mne v horkou náruč svou! Ty's příliš veselo a hlučno. Ze zlatého daru tvého podržíš však hrstku slámy pro lžžko své a zrnka na nebeský chléb. Nyní však odejdiž v pokoji a jiného pána si vyhledej. Nechci, bys ty mne kolébalo a zavíjelo v chatrné pleny mé.

Jeseň: Zdráv budiž, milý, krásný Ježíšku, dítko Boží! Jsem bohatá, neboť viz, všecko ovoce jen mně samé náleží; — jsemť Jeseň, královna

sadů ovocných! Přináším ti darem košík ovoce, jež vybrala jsem lahodné a ze všech druhů nejkrásnější. Leč touží srdce mé, bys za chůvu mne přijal, králi nebeský! O vyslyš mne, učiň mne chůvou svou, překrásný Ježíšku!

Ježíšek: O nikdy, nikdy! Nechci, bys ty mne kolébala ani chovala mne v náruči své. Tys příliš bohata a vyběravá. Z ovoce na tvém košíčku podržím jen nejkrásnější hrozen, bych připravil z něho nápoj božský.

Jdiž nyní v pokoji a jiného pána si vyhledej, nechci, bys ty vinula mne v chatrné plenky mé.

Zima: Zdrávo budiž, překrásné dítko Boží! Zdrávo buď! Poznáváš asi, bohužel, že Zima jsem, chudička a zkrěhlá. Nemám, čeho bych ti darem nabídla, leč tuto suchou klesť, a kdybys za chůvu mne vyvolil, bylo by ti jen trpěti, neboť objetí mé je chladné a dech můj drsný. Ach prosím, nevoliž mne za chůvu svou!

Ježíšek: O pojď, pojď jen blíže! Já tebe právě vyvolil; chci, abys mne kolébala a tiskla v náruč svou neboť jsi skromna a chudička! I klesť tvou podržím a hříšníkům učiním z ní strom spasení.

Pojď jen, pojď. Nehledej pána jiného, neboť ani já nechci chůvy jiné; ty jediná kolébej mne a v chatrné plenky mne zavíjej.

O působení ženských řeholi.

Nežrídka mluví se o klášteřích a o řeholnicích a úsudky pronášejí se takové, kteréž zřejmě tomu nasvědčují, že řečník života klášterního buď zholá nezná aneb špatně o něm zpraven byl. Skrytý život řeholníkův a řeholnic jest život chudoby a sebezapírání, život práce a modlitby a kdo příležitost měl, a na té nikomu neschází, s ním blíže se seznámiti, ten přesvědčí se, jak lichými úsudky dají se lidé klamati.

Mnohé stesky z různých stran slyšeti bylo, když před 14 lety přibýly na Smíchov řeholnice Nejsvětějšího Srdce Ježísova a tam ústav svůj ku vychování dívek z rodin měšťanských založily a o něco později školu pro dívky 14leté z rodin měšťanských otevřely. Než řeholnice všeho toho si nevšímajíce, pracovaly úsilovně směrem, jenž vede ku Kristu, hlavní svůj zřetel obracejíce k dušem. Jednou z prvních učitelek externátu byla asistentka, ctihodná matka Berta Rauterová, kteráž před nedávnem zemi tuto opustila, aby odebrala se do vlasti lepší — nebeské! V zátiší, bez hluku a hřmotu, nikdy z útulku svého nevycházejíc, leč do chrámu a do školy, působila žena tato více, než mnohý, jehož jméno všude bývá vyznačeno. Činnost její neomezovaly zdi klášterní, ona dovedla působiti i tam, kam řehole vstupu jí nedovolovala a to nejen u jednotlivců, ale i u celých rodin.

Z rodiny zámožné pocházejíc mohla život vezdejší osladiti si vším, čeho svět ku blaženosti vyžaduje, avšak opustila vše, aby za příkladem Spasitelovým stala se služebnicí všech. Obdivoval-li se kdo její ochotě, s jakou i těm nejobtížnějším obětím se podrobovala, odpovídala: „Jsme řeholnicemi, abychom jiným sloužily, ne aby nám slouženo bylo.“

Vynikala vzdělaností všestrannou, výmluvností nelíčenou. Jsouc rodem cizinkou, milovala národ český s celou vroucností. Země česká byla jí vlastí, dějiny národa našeho dějinami vlastními. O dobrých vlastnostech lidu českého mluvila s nadšením, ale i stránky závadné jí tajny nebyly. Měl-li kdo z předsudků neb jiných příčin nedůvěru ku klášteru jako cizímu, dovedla slovem i skutkem také chmúry zaplašiti a vždy tvrdila: „Vlast naše tam, kam nás Pán Bůh ku práci povolal a srdce naše musí býti tak široké, jako Srdce Ježísovo, aby všecky národy a všecky osoby v sebe pojalo, neboť všickni stejná práva máme na království nebeské.“ A byla ona zajisté nádobou, již vyvolil si Pán, aby ve vlasti naší rozšířena byla úcta k božskému Srdci Páně.

„Abychom srdce lidí pro Boha získaly, musíme býti všem vším“ a nikdy nebylo znáti, že by jí těžko bylo dle výroku toho se zachovati. Při prvním setkání dovedla si srdce nakloniti a ať národnosti kterékoli, vznešený jako chudás, vzdělaný jako sprostý, všecky přijímala se stejnou vřídností a srdečností, s každým dovedla mluvíti dle jeho povahy a vzdělání, nikdy nespouštějíc se zřetele rozšíření úcty k božskému Srdci Páně.

Před 9 lety zarazila spolek pro dívky pod ochranou bl. Anežky České do něhož přístupu měly dívky z externatu, které dobrým chováním se vyznačovaly. Mělo to býti odměnou a povzbuzením pro jiné, aby ctnost si zamilovaly. Kongregaci tu spravovala s nemalou horlivostí po několik let. Účelem této družiny jest, učiti se poznávati vždy lépe povinnosti křesťanské a stavu svého. První její péčí bylo poučiti je o úctě k božskému Srdci Páně a získati je pro tuto pobožnost, na tomto základu budovala vše ostatní.

„Jen na základech víry doděláte se charakteru“, poučovala a vhodnými příklady ze své a jiných zkušeností upozorňovala na osídla a léčky, jež svět se svými zásadami klade věku mladistvému. Horlivost některých mírnila slovy: „Nechtějte konati nic neobyčejného, ale to obyčejné konejte neobyčejně dobře.“ Znala důkladně povahu každé jednotlivé a dovedla čisti v hlubinách duše. Vykládajíc pravdy náboženské, přihlížela k slabostem a nedostatkům svých posluchaček, takže každá sebe jako v zrcadle vyličenou spatřovala. Často bylo jí rovnati spory, jež vyvolala nerozumně předstíraná láska k vlasti. Rozsudek její zněl vždy dle práva a spravedlnosti bez urážky národnosti. Nikdy se pro takové výbuchy národního nadšení nehoršila, spíše je zastávala, ale pak poučovala: „Lásku k rodině a ku vlasti vštípil Bůh v srdce člověka, avšak nad oběma stojí láska k Bohu, a kde tato panuje, tu obě co podřízené rády v obět přinášíme. Jen láska k Bohu vyrovná všecko.“ Tomu porozuměly a přesvědčení nabyly, když dne 13. listopadu r. 1877 generální vel. m. Lehonová z Paříže na své visitační cestě do Čech zavítala, aby se o stavu domu zde přesvědčila. Navštívila také kongregaci. Při odchodu vrhla se jí vel. m. B. Rauterová k nohám, ji zapřísahajíc, aby všecky zde shromážděné odporoučela u hrobu zakladatelky téhož řádu Srdci Páně, aby ani jediná duše z nich ztracena nebyla. Všecky byly hluboce dojaty a okamžik ten nevymizí asi nikomu z paměti. Jen veliká láska k Bohu mohla ji nadchnouti tak velikou láskou k národu cizímu.

Vřelého podílu brala na všem, co týkalo se kongreganistek, takže s celou důvěrou k ní útočiště své braly ať v potřebách hmotných neb duševních, vždy u ní rady a potěchy nalezajíce. Jak mnohá po Bohu jen jí co děkovati má, že nevolila stav, jenž pro ni se nehodil. V podobných případech byla zosobněnou starostlivostí a účinek modlitby její nejednou zjevně se osvědčil.

Že českého jazyka neznala, litovala vždy velice, ale s ne malými obtížemi naučila se přece některým větám a modlitbám po česku. Ráda slýchala „ty pěkné české písně“, jak říkávala, zpívati a po česku se modliti a plesala, mohla-li kongreganistkám zvěstovati, že při malých jejich slavnostech po česku se bude kázati. Úctu k sv. patronům českým odporoučela co nejvřeleji.

Když po několika letech pro slabé síly tělesné řízení kongregace jiné řeholnici ponechati musela, tu obmezila činnost svou více pro spolek paní sv. Anny. Povinnosti žen a matek líčila s takou znalostí a podrobností, že kdo dle slov její se zachoval, nikdy toho nelitoval. Oblíbená její slova byla: „Náš věk potřebuje žen statečných, silných. — Matka je duší rodiny a velcí mužové všech věků byli jen proto velkými, že dobré matky je odchovaly.“ Stěžoval-li si kdo na rozličné kříže tohoto života, těšila: „Kde kříž, tam Kristus, držme se Její a On s námi ponese.“

Nespokojila se, že zavedla úctu k božskému Srdci Páně v rodinách členů spolku paní sv. Anny a dívek družiny bl. Anežky České, ale důrazně vybízela, aby samy jiných pro tuto pobožnost získati hleděly, připomínajíc zaslíbení Páně „že v Srdci Jeho zapsán bude ten, kdo úctu k božskému

Srdci Jeho rozšiřuje a že povinni jsme dobrým příkladem i jiných pro Boha získati, že „do nebe nesmíme sami přijíti.“ Upřímně radovala se úspěchu jiných, sobě nižádných zásluh nepřičítajíc. Nemocní a chybní těšili se zvláště její péčí.

Když nemoc poslední na lůžko ji upoutala, že nemohla svých milých navštěvovati, neumenšila se horlivostí její a nástupkyni své vřele kladla na srdce potřeby jednotlivých členů. Ctily ji všechny co svou dobroditelku — co svou matku a ztráta její dotkla se všech co nejbolestněji. Přečod její na věčnost byl tak klidný jako váněk. Vždy obávala se, že předstoupí před Soudce svého s rukama práznými, ale Pán zajisté Sám si pro ni přišel, aby jí pomohl odnesti to břímě dobrých skutků, kteréž si svou příkladnou horlivostí a sebe zapřením pro česť a slávu Jeho byla nashromáždila. Ve své skromnosti říkávala, že jen slabé povahy do kláštera se uchylují, aby tam spásu svou konaly, mohou-li však na koho z lidí slova písma sv. uvedena býti, platí to zajisté o ní: „Byla ženou statečnou, zdaleka a z posledních končin cena její.“

V ý r o k y s v. P e t r a .

Co pomohlo jednomu faráři do nebe ?

Z venčí slyšeti odřikávání brevíře.“ — — Chval každý duch Hospodina!“

„Toť zajisté nějaký kněz, jenž dokonává „chvály“ před branou nebes!“ Tak pravil svatý klíčník, nově příchozímu otvíraje.

„Vítám tě, bratře v Kristu, zdatný dělníče z vinice Páně.“

„Bohu díky!“ odvětil příchozí. „Z tvého pozdravu soudím, laskavý klíčniku království božského, že nebudu zavržen.“

„Jak bych se mohl za svého téměř dvoutisíciletého klíčnictví v tom mýliti; takových dušiček se strachem a úzkostí sem vstupujících přijal Pán na tisíce a tisíce do věčné slávy své. Právě o takových lze souditi, že s bázní a třesením konali spasení — a nad to vidím, že znamenán jsi znamením tisícův znamenáných.“

„Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém, že vzhlédl na ponížení sluhy svého. —“

„Než prosím, svatý Petře, pověz mi, co nalezl Pán na mně bídém a nuzném služebníku svém, že za hodnou uznal hříšnou duši mou nebeské slávy své?“

„Právě jsem se probíral v archivu, kde uloženy jsou zásluhy kněží. Počkej, podívám se do tvé přihrádky. Odkud že jsi a jaké jméno tvé, velebný pane bratře?“

„Jsem z Čech, Timotej Nemanický, farář ze Zastrkova. — Zde moje listiny.“

„Těch mi zde nepotřebujem a pochvalných dekrétův a jiných čestných vyznamenání nedbáme. Těmi vzali odplatu svou, kdož k vůli nim konali dobré skutky. Tedy český farář ze Zastrkova. Hned to naleznu.“

Registratura Čech písmena Z.

„Zabřežany, Zalužany, Zaháje — Zastrkov už to mám.“

„Můj Ty Spasiteli! — pozoruji, že v tvé přihrádce jaksi prázdno! — přeče: hle, tu nějaký růžový lístek se stkví a z něho vůně jde právě jako z růží. Trochu dlouhý obsah. Však k čemu jsou lektorové? Štěpáne! zavolej některého lektora!“

„Alfeje, Desideria, Fortunata, Septima?“

„Třeba Fortunata.“

„A již stojí tento zde jako na zavolání hluboce se kloně knížeti apoštolův.“

„Přečti nám tento list! byl patrně psán jakémusi nekajícimu hříšníkovi, jež Báh na lože smrtelné uvrhl.“

Fortunat čte:

Ctěný pane!*) Píšu tento list k Vám nic jiného na Vás nežádaje, než abyste obsah jeho vyslechl. — Citím, jako byste usmířil se na mne, jakobyste nahlédl, že není dobře zůstatí takovým údem člověčenstva, jenž by život svůj zdejší ztrativ, posledním uhozením tepny také život na onom světě věčně učinil nešťastným. — Můj drahý pane, nevnučuje se Vám v té vaší nemoci mimoděk myšlénka: což má ta touha člověka věčně a blaženě žiti býti zmařena tím, že tělo naše porušitelné jest? Nikoliv! Duch člověka chce trvati stále; ano on trvá, a že trvá i po smrti, učí i zjevení i rozum. Pohané již věřili v život po smrti — Kristus pro tento náš život po smrti, aby byl šťastný, položil život, ano dal se za pokrm pro duše k životu věčnému, a nám lidem vrozena touha věčného trvání a to trvání šťastného. Nechtě se tedy dřív nebo později tělo bortí a smrt ustříhuje nit života pozemského — duch žiti nepřestane. A nechtěl byste tento život duše si co věčně blažený pojistit? Vím od Vaší paní tetičky, která se mi s tím sama, aniž bych ji byl dříve znal, neb ji k tomu měl, svěřila, abych Vám k službám se nabídl, vím, že se k smrti připravujete a že nemoc vaše lidským úsilím zlomit se nedá. — A jak rád bych s Vámi pohovořil o tom, jak rád bych Spasitele skrytého v tajemné chleba působě přinesl a zaplašil bázeň před smrtí. Ale nuceně toho činiti nechci. Vždyť jsem, byv před dveřmi odmítnut, milerád poslechl a nevstoupil, když jsem o Vašem stavu spraven k Vám spěchal, mysle, že svou přítomností dodám Vám odvahy. Nevykládám si to jinak, než že předsudky a bázeň byly toho příčinou. Ale nyní, kdy jste na smrt připraven a odhodlán, nechtějte déle srdce svého zatvrzovati; vždyť právě v tento čas se mnohý přesvědčil o opaku svého dřívějšího úsudku o Církvi, o kněžích. — O vzpomeňte jen na svého † pana bratra, † svého otce a † matku a nechtějte aspoň jinak umíratí, jak oni umírali. Obratě se jen ku Pánu života a smrti, k Ježíši Kristu, a ten, jenž umírajícímu s ním na kříži lotru řekl: Ještě dnes budeš se mnou v ráji, vleje jiné myšlénky do duše Vaší. — Nemusím zrovna býti to já, jenž by Vás měl svátostmi zaopatřiti, ale každý jiný kněz z okolí bude Vám k službám. O nemyslete, milý pane, že z nějakého zisku, šalby, chytání neb mámení svobody svědomí vycházejí slova má; jediné a jenom zachránční Vaší duše jest cílem všeho toho, co jsem u Vás ústně i písemně podnikl. Ba ani o sl. polřeb funus se tu nejedná, nebo nedržím na pompu, která se s rakví provádí a trvám, že mnohý, jenž vzdálen jsa mezi jinověrci, byť i bez kněze pohřben, může u Boha býti vážen, když za živa v Něho věřil, v Něho doufal a Jej miloval? Umru i já, ba snad dřív než se naději, ale těžké byly by pro mne poslední vzdechy, kdybych si vyčítati musil: Tys měl mladého p. N. N. na starosti, ale dal jsi se odstrašiti jediným zákazem. (Řídil jsem se sv. Pavlem, jenž napsal: Každé slovo, nabízej v čas i ne v čas; tresci, pros, žehň ve vši trpělivosti a učení.) O můj drahý pane, nenutím, ale připomínám, prosím, snažně prosím, a vyslyšen-li bude tento hlas můj, pak chci u Vás býti, za Vás k Bohu úpěti, za Vás se modliti, slzami radostnými, neboť podám Ježíši, pastýři duší, Vás v milé objetí.

Váš upřímný přítel

Tim. Nemanický, farář.

Po přečtení listu nastalo krátké pomlčení.

„Pamatuješ se na to, kdy a komu jsi tak psal?“

„Dovol, přemilý sv. Petře, ať k tomu dodám poznámku.“

„Nuže!“

„Onen nemocný poslal mi list ten zpět a tuším, že jej ani nečetl.“

„Něméné Ti pravím, že tento lístek, ta Tvá práce bude odměněna slávou věčnou. Či se nedomníváš, že Duch sv. nemohl na tvoje tajné vzdechy a modlitby za obrácení tohoto hříšníka působiti a srdce jeho rozehřáti?“

„Ano, on se zaopatřiti dal, ale nikoliv ode mne, nýbrž od jiného kněze.“

*) Tento list byl nám z venkova zaslán a dle všeho byl napsán od jakéhosi dávno již zemřelého a zapomenutého kněze. Redakce.

„Nic nedělá; z celé té věci vysvítá, že Bohu nade všechny dobré skutky tvé tento nejvíce se zalíbil, jelikož nenechal jsi se jedním nezdařeným pokusem odstrašiti.“

„A já přece měl za to, že tento můj pokus byl jedním z nejnevděčnejších a práce v celé mé kaplanské i farářské pastoraci nejnezdařilejší.“

„Povinnosti povolání svého“, končil sv. Petr řeč svoji, „má každý konati bez ohledu na jich zdar, či nezdar. — Tys bratře listem svým odvrátil hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodil duši jeho od smrti a přikryl's množstvím hříchů.“ (Jak. 5, 20.)

Odměna skutků milosrdných.

V letech šedesátých zemřel v Paříži všeobecně známý, a pro mnohé výborné vlastnosti vše milovaný boháč millionář Dupont; zemřel co vdovec bezdětný, proto dychtivě očekávali příbuzní a přátelé jeho velice dědictví a netrpělivě hleděli vsťic okamžení dle domnění slastnému, kdy otevřen bude testament a oni stanou se šťastnými dědici a to tím více, an zesnulý po čas života svého býval jim štědrým dárcem a podporou četných rodin jejich ustavičnou. As na čtyřicet osob z nich přihnulo se v den určitý do kanceláře notáře L., aby s rozechvěním vyslechly poslední vůli předobrého svého přítele. Jaké pak bylo užasnutí jejich, když zvěděly, že universalními dědici zemřelého stali se chudí města Paříže, kterým připadlo v hotovosti million franků, přátelům pak vykázány pouze různé legaty v ceně 240.000 franků. Zvěčnělý prosil příbuzných, aby naň nezapomněli, ale aby jej zachovali u vděčné paměti.

Zajímavý byl dodatek testamentu, v kterém oznamoval zemřelý, že má ještě u francouzské banky uložen jeden million franků, a že přátelé se mají po roce ve výroční den smrti jeho opět sejít u notáře, aby i o tomto millionu vyslechli dědičné rozhodnutí. S projevy rozličných milých i nemilých citů rozešli se tito, aby zase po roce plni nadějí zavítali pro další dědictví. V době tohoto roku ukázali svou velikou lásku a vděčnost k zemřelému úplným zapomenutím. — Jen jedna jediná dívka, která poměrně menší částkou v dědictví obšťastněna byla, nepřestávala navštěvovati hrob svého příbuzného dobrodince, věncila a krásnila hrob všemožně a když se slzy v očích vyslechla z úst notáře, že boháč obromný ničehož neodkázal na skvostný pomník neb hrobku, ze svých skromných prostředků dala ona postavití ke hrobu kříž s nápisem a přechoasto se zde za duši zemřelého vroucně a upřímně modlívala.

Po roce v ustanovený den sjeli a sešli se opět dědicové v domě notáře a tu k hroznému svému úžasu slyšeli kodicil poslední vůle. Zněl pak obsah jeho v tento smysl: „Nejméně desetkrát jsem napsal a opět zrušil poslední vůli svou, až konečně ustanovil jsem se na tom, že hrob můj má zůstat bez pomníku, bez každé ozdoby a okrasy a že částka millionu franků uložena v hlavní bance má připadnouti těm z mých přátel, kteří nevymažít mne po smrti z paměti, ale budou navštěvovat hrob můj a budou mi věnovat vděčnou upomínku zbožnou modlitbou.“

Nevděční přátelé odešli zaražení a zahanbení a dívka vděčná a zbožná stala se dle vůle testatora šťastnou dědičkou — šťastná byla, že pamatovala na skutky milosrdenství: „mrtvé uctivě pochovávat a za ně se k Bohu modliti.“

J. R. V.

D o p i s y.

Z Říma — české kollegium. —

Slavnost neposkvrněného Početí Bl. P. Marie. Panno neporašená — Panno neposkvrněná — Panno bez poskvrny hříchu prvotního počatá. — Jen několik málo to slov, několik málo zvolání, ale co za hluboký smysl o nich, co za tajemství nesmírná! Ústa lidská vyslovují slova ta s úctou nevšední, co zatím srdce v mysl povznáší se k té, o níž slova ta platí, povznáší se k Matce Boží neporušené, a prosí a žádá ji o její přímluvu, o její ochranu. Než nesmím dáti unéstí se dojmy svými, vždyť chci vyprávěti vám, krajanům svým, kterak v Římě, slaví onu památku Matky Boží bez poskvrny počaté. Byliť jsme svědky právě i tento památný den 8. prosince jednak nejskvělejších slavností ve chrámě N. Jména Ježíšova; a mohu říci, že podobného cos zřídka jsem vidal; ovšem tak slaviti Pannu čistou dovedou prý jen Římané! Já ovšem nemohu jinak, než přiznati, že to pravda úplná.

Vždyť již první krok do chrámu nás o tom přesvědčil. Chrám velký ve všech svých prostorách lidstvem přeplněn, kteráž pozorně naslouchá slovům kazatele líčícího nadšeně vznešenou důstojnost Matky přesvaté. Nám zdá se, že jako bychom do jiného vkročili světa. Chvilčku nasloucháme, a po té rozhlížíme se po chrámě. Zrak náš neví, kde dříve stanouti, na čem utkvěti, zda na velebných klenbách chrámových, či na skvostných oltářích neb na skvělém vyzdobení slavnostním. Stěny chrámu drahým vykládány mramorem, klenby pak jeho zdobeny vzácnou mosaikou. Kol do kola okrášleno vše drahými koberci; postranní pak kaple zakryty těžkými záclonami a ověněny zelenými věnci. Tu z pozorování vytrhne nás hlas zvonku. Obrátíme se a zrakům našim nové, nevidané skýtá se divadlo.

Celý chrám tone pojednou v moři světél. Nemýlime se, díme-li, že ve chvíli té na 2000 svící voskových zazařilo chrámem. Dojem velebný, úchvatný! K oltáři, na němž umístěná krásná socha Madonny věnci okrášlená a světly nesčetnými ozářená, blíží se skvělým průvod. Kráčejí tam klerikové odění v talárech červených se svícemi v rukou, jsouť to chovanci zdejšího Germanika, kteří z říše německé dlí v Římě za příčinou, by odkojeni pravým duchem církevním jednou zdárnými byli nástupci statných katolíků ve vlasti své. Za průvodem tím ubírá se kardinál Ricci — zjev vážný, imposantní, želhaje shromážděnému lidu. Přiblíživ se k oltáři, kleká na jeho stupně a počíná modliti se: Zdravas Maria. A celým chrámem tu z úst všech zavznívá krásná tato modlitba. Následují zpívané litanie lorettánské.

Slyšel jsem je poprvé v Římě zpívati — a nezapomenu snad toho nikdy — nezapomenu dojmu, když zpívána byla sborem dítek malých ta věčně památná slova: „Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá!“ — a když lid veškeren odpovídal: „Oroduj za nás.“ Tu bylo mi ve chvíli té tak volno, tak blaže, že cítil jsem se, jak bych ve své rodné domovině dlal mezi svými drahými. Já naslouchaje dojemnému zpěvu oněch dítek, na vše zapomněl a s lidem vroucně upřímně volal: „Oroduj za nás, oroduj ó Mátí Boží, za vlast mou a za dobrý její lid.“ Když pak litanie byly skončeny, tu J. E. kardinál Ricci dojemnou modlil se modlitbu, v níž Matku Boží za ochranu žádal, by chránila církev a všechny dítky své. Po modlitbě té pak udělil všem shromážděným požehnání s N. Svátostí Oltářní.

Tím slavnost tato významná, jedna z největších slavností mariánských ve „věčném městě“ skončena. My odcházeli z prostor chrámových se srdcem útěchyplným, plni úcty a nadšení pro královnu nebeskou; a k čelům našim v okamžicích těch tak mimoděk přilétaly vzpomínky na milou vzdálenou naši vlast, my vzpomínali na ten lid český svatováclavský, na rodné svoje bratry, a v duchu si přáli, by ten náš lid viděl, jakže v Římě slaví Boží Rodičku. A při vzpomínkách těch vroucí srdcem našim ozývala se touha: „Kéž by to byla naše otčina. v níž by také tak se ctěla nebes Královna neposkvrněná, v níž by od úst k ústům vždycky a všude znělo: „Zdravas, Zdravas Maria: oroduj za nás, Matko Boží.“ Pozdrav takový přijměte od nás, krajané, z „věčného města.“

J. K—ar.

Z venkova. *)

Před dvěma lety upozornil „Čech“ na první svazek deklamovánek Kuldových pro školu a dům. Nejsme při vši nadprodukcii básní a básniček pro děti tak šťastni, bychom se mohli vykáhati věcmi s těmi vlastnostmi, jež zahrnuty jsou v pojmu: „Deklamovánky pro děti.“ Takovými však jsou deklamovánky Kuldovy, jichž i druhý svazek o 4° stránkách vyšel, a je to jen povinností katolických paedagogů, místo všech Robinsonů a p., sáhnouti a raditi k „Deklamovánkám Kuldovým pro školu a dům,“ jež pro svůj náboženský směr na první pohled se zamlouvají.

D r o b n o s t i.

Náhoda anebo spíše prst Boží? L . . . ký pan děkan vypravuje takto: „Když jsem byl ještě děkanem v Č. D., sešel jsem se jednou s tamějším notářem, jehožto náboženské přesvědčení za mnoho nestálo, a na jeho: „Má úcta!“ odpověděl jsem dle svého obyčeje: „Pozdrav vás Pán Bůh!“ Ale toto křesťanské pozdravení se „liberálnímu“ panu notáři nelíbilo, neboť řekl: „To máte divné pozdravení: Pozdrav vás Pán Bůh!“ když jsem zdrav, tedy nepotřebuji, aby mě někdo uzdravil; takové pozdravení jest jen pro hloupé lidi anebo pro staré baby.“ — V tomto smyslu mluvil notář dále, a když se slovem mým nechtěl dáti poučiti, tuž, abych debatu ukončil, řekl jsem: „Nuže, nechme toho, pane notáři, však vy možná jednou ještě rád uslyšíte toto pozdravení!“ — A co se stalo? — Netrvalo to ani dvě leta, a městem prolétla zvěst, že se pan notář náhle těžce roznemohl; i šel jsem ho navštívit, a přistoupil jsem k jeho lůžku se slovy: „Pozdrav vás Pán Bůh!“ Notář, maje ústa mrtvicí skroucená, dychtivě a s velikým namaháním ze sebe vydral sotva srozumitelná slova: „Kdyby to Pán Bůh — kdyby to Pán Bůh dal!“ Hluboce mne dojal tento okamžik u vzpomínce onoho dřívějšího našeho hovoru, kterak se vyplnila slova má. — Byla to náhoda, nebo spíše prst Boží?

* * *

Živá ruka a mrtvá ruka. V židovských a liberálních listech zhusta čítáme o statech církevních, nazývaných statky m r t v é r u k y, jež prý nejen kapitál movitý — peníze — ale i nemovitý — pole — nesmírně hromadí, kterýž kapitál měl by prý vlastně rozdělití se chudému lidu, aneb ještě lépe prostřednictvím jistých lidíček rozprodati a ve prospěch země využiti. Tak aspoň drahně let děje se již v Itálii, kde statky té mrtvé ruky prostřednictvím bank se parcelují a zpeněžují. Jenom že chudíně z prodeje statků těch dosud nejen nic se nedostalo, nýbrž i to, co dříve u bran klášterních na jídle a šatství se udělovalo, bylo jí vzato. Teď tam u bran klášterních pomalu nikdo nic více nedostává, jelikož kláštery tam skoro šmahem jsou zrušeny. Brány pak u paláců velmožů jsou pevně zamčeny a tolik bezpečně střeženy, že tam ani noha, ba ani hlas chudiny nepronikne.

Nyní ale posvěťme si též na statky živé ruky, t. j. na statky některých nejbohatších židů. Noviny přinášejí tu povážlivou zvěst, že nejen mobilní, ale i nemobilní kapitál povážlivě hromadí se v jejich rukou. Poslyšme, co o tom jedny noviny píšou: Židé teprv od r. 1848. smí u nás, v Uhrách od r. 1862. nabývati pozemků. Však již nyní jest Rotschild největším statkářem v Rakousku. Má sedmkrát tolik pozemků, kolik všechna císařská rodina. Všech 60 šlechtických rodin v Čechách mají sotva čtyřikráte tolik pozemků, co jediný Rotschild a to teprv od 37 roků. Připočtou-li se k tomu pozemky jeho v Dolních Rakousích, na Moravě, Slezsku, Uhrách atd., a pak co jich mají Rotschildové ve Francii, Německu,

*) Řádky tyto byly určeny do „Vychovatele.“ Jelikož číslo 23. bylo již vytištěno, podáváme je zde v „Obraně.“

Španělích, Itálii, Americe a j. — — pak — — pak? těžko na otázku takou odpovědět. Zámek jeho „Ferrières“ ve Francii převyšuje báječnou svojí nádherou všechny zámky královské na celém světě. Kolem toho zámku má pozemků na 100.000 jiter, což prý mnohem více obnáší, než-li statky všech klášterů ve Francii dohromady. Velikou francouzskou revolucí byly kláštery skoro o všechny své statky oloupeny. Kromě Rotschilda jest ve Francii ještě mnoho jiných židovských bankéřů, z nichž každý má průměrně přes 50.000 jiter pozemků. Rotschildovi náleží též nejlepší vinice ve Francii.

V Uhrách, kde před r. 1862, žádný žid ani za píd půdy neměl, patří půl Nitranského komitátu židu Popprovi; dřívější majitelé odtud se vystěhovali. Nedávno koupil žid Deutsch blíže Pětikostelů statky u výměře 200.000 jiter. Ostatní velkožidé: Königswarter, Wodianer, Springer, Tedesco a jiní skupili od 27 let v Uhrách tolik pozemků, že při volbách mají již čtvrtinu všech hlasů magnátských.

Nyní tážeme se: bude po stu letech ještě sedláčka kde k spatření? Možná, že po stu letech budou sedláci ukazovati se již jen v obrázcích dětem s podpisy: takhle před sto lety vypadal sedlák! Čeho má naše víra křesťanská od tohoto hromadění všech statků v těchto rukou k očekávání?!

* * *

Pokročilé město. V Rumburku zařídil jistý podnikatel pohřební parády — též malý vozík pro mrtvolu dětské. Je prý velmi elegantní. Naše Praha musí se již schovat.

* * *

Jakým lidumilem je fakiiosní křikloun a starokatolický agent dr. Knotz? Jistému dělníku v České Lípě, kde Knotz svoji residenci má, byly pro dluh 11 zl. harapatky zabaveny. Manželka jeho naproti tomu tvrdila, že nábytek ten ona si do bytu přinesla a že svršky ty jí náleží. Žena ta byla v bytu p. dra. Knotze ob čas prادلenou. Příležitostně stěžovala si stran zabaveného svého nábytku. Pan dr. Knotz ihned jí poradil, aby zadala žalobu na vyloučení jejího majetku z věcí zabavených. Žena s radostí svolila. Musila však dáti p. dru. zálohu 30 zl. jakožto kauci při vylučování majetku. Po nějakém čase, dostala záloha žena od p. dra. Knotze advokátský účet za několik stání u soudu znějící na 80 zl. A jelikož sumu takou zaplatit nemohla, musila k rukoum p. dra. vystavit revers, v němž se zavazuje, že kdyby kdy v životě svém k nějakému jmění přišla, p. dru. Knotzovi již napřed zábavné právo na všeckon majetek uděluje. — Tak vypadají ti dobrodinci a přátelé lidu a ti rozšiřovatelé „pravého a čistého náboženství“ Nittlova! —

Píše nám od Brdů jistý horník:

Dělejme to také tak! Jeden odběratel „Obrany víry“ vypravoval mi následující: Máme v sousedství jednu židovku, která někdy přichází si pro něco ku čtení, rozumí se, že jen něco pro zábavu a ukrácení chvíle. Jednou, když nebyl jsem doma, přišla opět a žádala něco ku čtení na matee, která samotna doma byla. Chtěla něco pěkného. Poněvadž jsem vždy „Obranu víry“ chválil, protož se domnívala matka má, že i naši sousedce bude jí dobře poslouženo a protož půjčila jí jedno číslo „Obrany víry“. Než netrvalo to dlouho a přinesla židovka „Obranu víry“ nazpět, s dodatkem: „To číst nebudu, to jest proti naší víře!“ a spěchala hned domů. A protož pravím: Dělejme to také tak, jak ona židovka, dostane-li se nám do rukou spis, čelící proti svaté víře naší. Ačkoliv „Obrana víry“ nekydá hanu na jinověrce, tím méně na židy a jich víru, jak to činí mnoho jiných listů na víru katolickou, přece nechtěla židovka list onen čísti a spěšně jej vrátila. Kterak tu mnohý katolický křesťan onou židovkou zahanben jest.

* * *

Co jste dal panu kaplanovi dáte i mně! Tak odpověděl jistý učitel muži chudobnému, když přišel se pana učitele zeptat, co mu jest povinen za to, že účinkoval při pohřbu. Při odpovědi té zazářily radostí oči muže chudobného a vřelě: Zaplať Pán Bůh, pane učiteli, za laskavost a dobrotu vaši! vyšlo z úst chudáka, neb račte věděti, že panu kaplanovi jsem nedal nic jiného kromě díků: Zaplať Pán Bůh! Pan učitel nechtěje daného slova rušiti, spokojil se i tím co byl obdržel pan kaplan a muž onen s radostí vracel se domů, že tak snadno odbyl pohřeb.

* * *

Potrestání zvědavost. Blíže jednoho kláštera v Čechách žije posud měšťan, jenž zároveň pekařskou živnost provozuje; mívá vždy nějakého chasníka a jest dobře znám v blízkém klášteře, jelikož tam dodává pečivo. Jednou měl chasníka, který četl nechvalný spis o Jesuitech a protož stál na svém, že i v blízkém klášteře kněží řeholníci tajnou chodbu podzemní z kláštera ven musí míti, a tou prý u večer a za noci do města blízkého že vycházejí a onen pán, u něhož pracoval, že musí o té chodbě něčeho věděti, poněvadž tam dobře povědom jest. O jiném se přesvědčiti nedal. Když nechtěl se dát ničím přesvědčiti a neustále stál na svém, že chodba podzemní tam býti musí, slíbil mu mistr, že mu onu chodbu tajnou okáže, ale napřed vyhradil si týden na rozmyšlenou, má-li tak učiniti čili nic.

V týdně tom byl chasník pln dychtivosti chodbu tajnou již spatřiti a proto často řeč na ni obracel k potěšení mistra svého.

Konečně uplynul týden, dlouhý pro chasníka zvědavého a pan mistr oznámil mu, že rozhodnul se k odkrytí onoho tajného průchodu z kláštera.

Musel však chasník přísně mlčení přislíbiti mistrovi a tento jej pak jednoho dne včasně, kdy málo lidu na blízku kláštera bylo, na sv. požehnání do onoho kláštera sebou vzal. Po sv. požehnání vedl jej k jedné odlehle straně klášterní, kde musel na novo mlčení přísně slíbiti a když pak nikdež nikoho viděti nebylo, vzal mistr chasníka za ruku a vedl jej ostražitě k místu, kde konečně našli tu hroznou tajnou chodbu. A hrůza hrůzoucí: něco z ní vycházelo — něco, co rolníci mají sice rádi na poli, ale neradi k tomu voní! „Nuže, zde jest onen tajný průchod,“ pravil p. mistr čtverácky se usmívaje, „o němž povědomost mám a o jiném zde nevím!“ Chasník nikdy více nechtěl tajný ten průchod viděti, aniž pak vypravovati, jak se o něm dozvěděl.

Tak vypravoval zachovalý a věrohodný katolický měšťan sám.

Návěští.

K tomuto číslu přidán 3. sešit „Kalendáře pro mrtvé a živé duše“ s obsahem stejně poučným jak zajímavým, totiž o Vereschaginových obrazích, na konec pak přidána jest velmi rozmariná povídka o lékaři, jenž křísil mrtvé z hrobů. Sešit 4 „Kalendáře“, jenž vyjde 20. ledna 1886. přinese pro letošní dlouhý masopust: Pojišťovnu snoubenců proti nešťastným manželstvím.

Listárna administrace.

Obdrželi jsme poukázku bez jména s poštovním razítkem „Malešov“ 1. prosince t. r. a znějící na obnos 3 zl. Který z P. T. pánů předplatitelů je zaslal, nechť nám laskavě své jméno sděliti sobě neobtěžuje.

Obsah „Obrany víry“:

Dnes jako před 1850 lety. — Podkrovní světnička v Norimberce. (Ku štědrému večeru.) — Chůvy Ježiškovy. (Vánoční legenda provencalská.) — O působení ženských řeholí. — Výroky sv. Petra: Co pomohlo jednomu faráři do nebe? — Odměna skutků milosrdných. — Dopisy. — Drobnosti.

Nakladatel, vydavatel a odpovědný redaktor: PETR KOPAL.

Tiskem knihtiskarny Cyrillo-Methodějské (J. Zeman a spol.) v Praze.